

jednotnosti reformačních církví. Upíral Jednotě původ z vůle Boží, vytýkal jí opovážlivé oddělení od svaté církve, pak ovšem také ztrátu apoštolské posloupnosti a odtud plynoucí nicotnost bratrského kněžství. Poukazoval k zákonům mířícím proti její existenci v zemi a zároveň hleděl zneklidnit bratrskou šlechtu připomínkami živými v době, kdy v Rakousích i v Čechách docházelo k selským bouřím, že totiž prvním učitelem Jednoty byl sociální radikál Petr z Chelčic.

Lukáš Laetus, kanovník v Olomouci, a hrubozrný polemik Václav Brož [Brosius], farář v Litomyšli a potom děkan v Jindřichově Hradci, čerpali ze Šturmovy při vši tendenci celkem věcného, ale i rozvleklého spisu látku k populárním, kratším knížkám proti Bratřím, kteří odpovídali jen krátce spisy Sylvia Ueberyna [podle vlastních údajů nekneže, žijícího na Moravě]. Viděli jsme i jindy, že si Bratři v polemice nelibovali. Dávali přednost tiché práci a neradi se stávali předmětem nápadné pozornosti, která vždy mohla způsobit oživení zákonů, proti Jednotě stále platných. Odpovědi si pak odpůrci přáli, aby měli příčinu k dalším útokům. Byli zklamáni, nenaskytla-li se. I našel si Šturm sám další příležitost k polemice, obrátiv pozornost k bratrskému zpěvníku, třeba již před 12 lety vyšlému. Odtud jeho obšírné „Rozsouzení velikého kancionálu od Bratří L. P. 1576 vytisknutého“ [1588]. Nemohl upřít ivančickému kancionálu chválu pro jeho krásný tisk, plynné verše a pěkné nápěvy, nemohl neuznat, jak hojně se z něho mezi Bratry zpívá, útočil však na jeho prý jedovaté, rouhavé, pyšné, v sobě se nesrovnávající učení, takže mu tentokrát Bratři odpověděli téhož roku „Obranou mírnou a slušnou kancionálu bratrského, kterýž doktor Václav Šturm neprávě zhaněl“. Replikou Václava Brože a Šturma samého se spor zatím zakončil [1589]. Jednotě přímo neuškodil, svědčil však o vzrostlé a sebevědomé činnosti katolické církve a připravil jí materiál k dalším útokům.

Je dochováno několik synodních kázání bratrských z let 1592 až 1600. Jsou adresována nastávajícím služebníkům Jednoty, uředníkům, jáhnům a kněžím. I když je tím již dán předmět proslovů, je přece pozoruhodné, jak se tu opakuje *apologie*

bratrského kněžství jak vůči luterským, tak vůči katolickým odpůrcům, zde výslovně proti Šturmovi. Ostatně již z r. 1572 je stručná, Janem Kálem sepsaná „Odpověď těm, kteříž praví, že Bratři nemají řádně svěcených kněží“. Tu se v obraně Jednoty její senior vrátil k tvrzení, že Bratři mají kněze i podle římského řádu pravoplatné, protože prý jejich kněžství pochází od římského biskupa skrze „kněží neb biskupy“, kteří byli při jejím zřízení. Dovedl ovšem dodat: Bratři odstoupili od bludů a neřestí římských kněží a drží u víře pravý řád Kristův. Tím jest jejich kněžství platnější než římské. Na synodu v Třebíči [1596] dovodí podobně B. Jan Němčanský, že první Bratři sice dobře věděli o právu obecného lidu volit v čas nouze kněze a řídit je, a znali, že jiné kněze může řídit kterýkoli kněz, byť nebyl biskupem, aby se však vyhnuli výtkám, poslali prý jednoho z kněží k římskému biskupu, aby se dal od něho vysvětit a potvrdit. Není prý pravda, pokračuje v této řadě důvodů B. Zachariáš Ariston na synodu ve Strážnici r. 1600, že B. Michal šel po první volbě bratrských kněží k valdenským, aby složil své prvnější kněžství římské a jiné vzal. Šel tam proto, aby zvěděl, co mezi nimi Bůh dobrého činí, a to aby přijal k vzdělání dobrého řádu v Jednotě.

Dali se tedy Bratři při všem příklonu ke kalvinismu zatlačit do obrany do té míry, že přespíliší zdůrazňovali spojitost s římským kněžstvím a upravovali skutečný průběh volby z r. 1467, třeba zároveň nemeškali vyvýšit pravou apoštolskou posloupnost svých kněží ve víře a v učení a ve ctnostném životě. Tu porovnávali své kněžství s kněžstvím evangeliků, kde je všelijak znečištěno jejich svatokupectvím, nepořádným životem, nedostatkem řádu, nejednomyslností, vzájemnou neláskou, nekázní ve vysluhování svátostmi, zanedbáváním osobní pastýřské péče, nestálostí v protivěnstvích, spěchem do manželství i nesmířlivostí vůči Bratřím, u nichž se v tom ve všem jeví pravý opak, jak s nemalým sebevědomím předložil kterýsi bratrský autor ve spisku „Rozdíl mezi kněžími pod obojí způsobou a mezi Bratřimi“. Spisek sám byl napsán před r. 1585, koloval však i později a není divu, že dráždil k odpovědi i kněze Sam. Virgu [1600], ač kalvinismem Bratřím blízkého.